

Cauza C-170/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

15 martie 2021

Instanța de trimitere:

Sofiyski rayonen sad (Bulgaria)

Data deciziei de trimitere:

15 martie 2021

Reclamantă:

Profi Credit Bulgaria EOOD

Debitor în procedura principală:

T.I.T.

Obiectul procedurii principale

Cerere a reclamantei având ca obiect obținerea unei somații de plată în temeiul articolului 410 din Grazhdanski protsesualen kodeks (Codul de procedură civilă, denumit în continuare „GPK”) având ca obiect o creanță împotriva debitorului privind sume de bani, constând dintr-o creanță principală, dobânzi datorate prin contract, o remunerație pentru cumpărarea unui pachet de prestații accesorii, precum și dobânzi moratorii în temeiul unui contract de credit de consum încheiat între părți.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea articolului 6 alineatul (1) din Directiva nr. 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii

Articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

- 1) Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE trebuie interpretat în sensul că instanța este obligată să aprecieze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale în procedurile în care debitorul nu este parte până la adoptarea unei ordonanțe de plată și să o lase neaplicată atunci când există suspiciuni că o asemenea clauză este abuzivă?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare: instanța națională este obligată să refuze în totalitate pronunțarea unei hotărâri judecătorești prin care se dispune o plată atunci când o parte a creanței se întemeiază pe o clauză contractuală abuzivă care influențează quantumul creanței reclamate?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare dar al unui răspuns negativ la a doua întrebare: instanța națională este obligată să refuze parțial pronunțarea unei hotărâri judecătorești prin care se dispune o plată pentru partea din creanță întemeiată pe clauza contractuală abuzivă?
- 4) În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare: instanța este obligată – și, în cazul unui răspuns afirmativ, în ce condiții – să țină seama din oficiu de consecințele caracterului abuziv al unei clauze atunci când există informații privind o plată care rezultă din această clauză, în special prin compensarea acestei plăți cu alte datorii neachitate care decurg din contract?
- 5) În cazul unui răspuns afirmativ la a patra întrebare: instanța națională este ținută de instrucțiunile unei instanțe superioare care, în temeiul dreptului național, sunt obligatorii pentru instanța inferioară, în cazul în care acestea nu țin seama de consecințele caracterului abuziv al clauzei?

Dispoziții de drept al Uniunii și jurisprudența Uniunii invocate

Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii – articolul 6 alineatul (1)

Cauza C-243/08 a Curții de Justiție a Uniunii Europene [a se vedea dispozitivul]

Dispoziții de drept intern și jurisprudența instanțelor naționale invocate

1) *Grazhdanski protsesualen kodeks* (Codul de procedură civilă, denumit în continuare „GPK”):

Articolul 278 [Această dispoziție privește căile de atac. Deliberarea în privința acestora are loc în ședința din camera de consiliu. Ordonanța privind calea de atac pronunțată în această ședință este obligatorie pentru instanța de grad inferior de jurisdicție.]

Articolul 410 (1) Reclamantul poate solicita emiterea unei somații de plată având ca obiect:

1. creanțe pecuniare sau creanțe referitoare la bunuri fungibile, atunci când instanța competentă să soluționeze pretenția este Rayonen sad [Tribunalul de Raion]; [2. pentru predarea unui bun mobil]

(2) Cererea trebuie să conțină solicitarea emiterii unui titlu executoriu și să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 127 alineatele 1 și 3 și la articolul 128 punctele 1 și 2. [...]

(3) (Nou – DV nr. 100 din 2019) Atunci când creanța decurge dintr-un contract încheiat cu consumatorii, cererea va fi însoțită de contract, în cazul în care acesta este încheiat în scris, împreună cu toate anexele și modificările, precum și de eventualele condiții generale aferente.

Articolul 411 Cererea se depune la Tribunalul de Raion în raza căruia debitorul își are adresa permanentă sau sediul [termen de verificare a competenței teritoriale]. O cerere formulată împotriva unui consumator trebuie introdusă la instanța în raza căreia acesta are adresa actuală și, în lipsa unei adrese actuale, [la instanța] în circumscripția căreia acesta are adresa permanentă. [Abordare în cazul sesizării unei instanțe judecătorești necompetente].

(2) Instanța examinează cererea în cadrul unei reuniuni pregătitoare și emite, în termenul prevăzut la alineatul (1), o somație de plată, cu excepția următoarelor cazuri:

1. în cazul în care cererea nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 410 și reclamantul nu remediază neregularitățile în termen de trei zile de la data notificării;

2. cererea încalcă legea sau bunele moravuri;

3. (nou – DV nr. 100 din 2019) creanța se întemeiază pe o clauză abuzivă cuprinsă într-un contract încheiat cu un consumator sau pe o suspiciune rezonabilă în această privință;

4. și 5. [Aceste dispoziții se referă la cazul în care debitorul nu are o adresă permanentă în Bulgaria sau nu își desfășoară activitatea în Bulgaria].

(3) În cazul admiterii cererii, instanța emite o somație de plată care se transmite debitorului în copie.

Articolul 413 (1) Somația de plată nu poate fi atacată, cu excepția părții referitoare la cheltuieli.

(2) *Ordonanța de respingere, în tot sau în parte, a cererii de somație de plată poate face obiectul unei căi de atac din partea reclamantului; nu este necesar să fie anexată o copie în vederea notificării.*

Articolul 414 (1) *Debitorul poate formula opoziție scrisă la somația de plată sau împotriva unei părți din aceasta. [motivarea opoziției]*

(2) *Opoziția trebuie formulată în termen de o lună de la notificarea somației. Acest termen nu poate fi prelungit.*

Articolul 415 (1) *Instanța atrage atenția reclamantului asupra posibilității de a introduce o acțiune în următoarele situații:*

1. *în cazul în care opoziția s-a formulat în termen;*
2. *[Notificare, în cazul în care debitorul nu poate fi găsit];*
3. *în cazul în care instanța a respins cererea de somație de plată.*

(2) *În cazul în care, în situația de la alineatul (1) punctul 2, instanța a făcut trimitere la posibilitatea introducerii unei acțiuni, aceasta va dispune suspendarea provizorie a executării, în măsura în care s-a eliberat un titlu executoriu în conformitate cu articolul 418.*

(3) *Acțiunea menționată la alineatul (1) punctele 1 și 2 este o acțiune în constatare, iar cea menționată la punctul 3 este o acțiune în regres.*

(4) *Acțiunea se introduce în termen de o lună de la data notificării; [Observații cu privire la cheltuielile de judecată]*

(5) *În cazul în care reclamantul nu prezintă dovezi în sensul că a formulat acțiunea în termenul stabilit, instanța anulează în tot sau în parte ordonanța privind somația de plată și titlul executoriu emis în conformitate cu articolul 418.*

Articolul 416 *În cazul în care opoziția nu este formulată în termenul prevăzut [sau este retrasă sau creanța este constatată de o instanță], somația de plată dobândește autoritate de lucru judecat. [Este emis un titlu executoriu]*

Articolul 422 (1) *În cazul în care termenul prevăzut la articolul 415 alineatul (4) a fost respectat, se consideră că acțiunea în constatarea creanței este introdusă la data introducerii cererii de somație de plată.*

(2) *Acțiunea introdusă în temeiul alineatului (1) nu are ca efect încetarea executării provizorii. [...]*

(3) *În cazul în care acțiunea este respinsă printr-o hotărâre definitivă, executarea este suspendată [...].*

(4) Nu este pronunțată o hotărâre executorie cazul în care acțiunea este respinsă din cauza caracterului neexecutoriu al creanței.

2. Zakon za zadalzheniata i dogovorite (Legea privind obligațiile și contractele, denumită în continuare „ZZD”):

Articolul 76 (1) Persoana care datorează mai multe prestații de aceeași natură aceleiași persoane poate, în măsura în care executarea nu este suficientă pentru achitarea tuturor creanțelor, să le determine pe cele pe care le achită. În cazul în care nu ia o decizie în acest sens, i se achită creanța cea mai împovărătoare. Dacă există mai multe creanțe la fel de împovărătoare, se achită cea mai veche, iar dacă toate creanțele sunt născute în același moment, fiecare creanță este achitată proporțional.

(2) Dacă executarea nu este suficientă pentru a acoperi dobânzile, cheltuielile de judecată și creanța principală, se achită mai întâi cheltuielile de judecată, apoi dobânzile și, în ultimul rând, creanța principală.

3. Zakon za potrebitelskia Kredige (Legea privind creditul de consum, denumită în continuare „ZPK”)

Articolul 9 (1) Contractul de credit de consum înseamnă un contract prin care un creditor acordă sau promite să acorde unui consumator un credit sub forma unui împrumut, a unei amânări la plată sau a altor facilități financiare similare. [Excepții]

(2) Părțile contractante ale contractului de credit de consum sunt consumatorul și creditorul.

(3) Consumatorul este o persoană fizică care, prin încheierea unui contract de credit de consum, acționează în afara activității sale profesionale sau comerciale.

(4) Un creditor este o persoană fizică sau juridică care acordă sau promite să acorde credite în exercițiul activității sale comerciale sau profesionale.

Articolul 10a (1) Creditorul poate solicita consumatorului taxe și comisioane care corespund unor prestații suplimentare legate de contractul de credit de consum.

(2) Creditorul nu este autorizat să solicite taxe sau comisioane pentru activitățile legate de plata sau de administrarea creditului.

(3) Creditorul poate solicita o singură dată taxe și/sau comisioane corespunzătoare aceleiași activități.

(4) Natura, valoarea și activitatea pentru care se solicită taxe și/sau comisioane trebuie să fie definite în mod clar și precis în contractul de credit de consum.

Articolul 19 (1) *Dobânda anuală efectivă a creditului reprezintă costul total curent și viitor al creditului pentru consumator (dobânzi, alte costuri directe sau indirecte, comisioane, remunerații de orice natură, inclusiv cele datorate intermediarilor pentru încheierea contractului), exprimat ca procent anual din valoarea totală a creditului acordat.*

(2) [Calcularea dobânzii anuale efective]

(3) [Următoarele costuri sunt excluse de la calculul dobânzii anuale efective: 1. Costuri pe care consumatorul trebuie să le suporte în cazul neîndeplinirii obligațiilor care îi revin în temeiul contractului de credit; 2. Alte costuri decât prețul produsului sau serviciului datorat de consumator; 3. Costuri de administrare a unui cont în legătură cu contractul de credit, costuri de utilizare a unui mijloc de plată care permite plăți legate de plata sau de rambursarea creditului și altele similare.]

(4) *Dobânda anuală efectivă nu poate depăși de cinci ori rata legală a dobânzilor moratorii în leva sau în monedă străină, stabilită prin decizia Consiliului de Miniștri al Republicii Bulgaria.*

(5) *Clauzele contractuale care depășesc cuantumul stabilit la alineatul (4) sunt considerate nule.*

(6) *În cazul plăților rezultate din contracte care conțin clauze declarate nule în conformitate cu alineatul (5), sumele plătite peste pragul stabilit la alineatul (4) sunt imputate asupra următoarelor plăți din credit.*

Articolul 20 (1) *Drepturile conferite consumatorilor prin prezenta lege nu pot fi limitate. Orice acord care exclude sau limitează în prealabil drepturile consumatorilor este nul.*

(2) *Renunțarea la drepturile conferite consumatorilor de prezenta lege este nulă.*

(3) [Inadmisibilitatea excluderii protecției juridice acordate consumatorului în temeiul prezentei legi sau al ordinii juridice a unui alt stat membru al Uniunii Europene, în cazul în care contractul este legat în mod direct de teritoriul Republicii Bulgaria sau de cel al unui alt stat membru sau al mai multor state membre].

Articolul 21 (1) *Orice clauză cuprinsă într-un contract de credit de consum care are ca obiect sau ca efect eludarea cerințelor prezentei legi este nulă.*

(2) *Orice clauză cuprinsă într-un contract de credit cu o rată a dobânzii fixă, care prevede o despăgubire mai mare pentru creditor decât cea prevăzută la articolul 32 alineatul (4), este nulă.*

Articolul 22 [Alte cazuri de nulitate]

Articolul 23 În cazul în care un contract de credit de consum a fost declarat nevalid, consumatorul rambursează numai valoarea netă a creditului și nu datorează dobânzi sau alte costuri de credit.

Articolul 24 Dispozițiile articolelor 143-148 din Legea privind protecția consumatorilor se aplică și contractelor de credit de consum.

4. Zakon za zashtita na potrebitelite (Legea privind protecția consumatorilor, denumită în continuare „ZZP”):

Articolul 143 (în vigoare până la 23 decembrie 2019) O clauză abuzivă care figurează într-un contract încheiat cu un consumator este orice acord care, în contradicție cu cerința de bună-credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile contractuale ale profesionistului și ale consumatorului, în detrimentul consumatorului, prin faptul că:

1. [limitează răspunderea profesionistului în cazul decesului consumatorului sau al vătămării corporale a acestuia, ca urmare a acțiunii sau a inacțiunii profesionistului]
2. exclude sau limitează drepturile legale pe care consumatorul le deține împotriva profesionistului sau a altei persoane în caz de neexecutare, de neexecutare parțială sau de executare defectuoasă a obligațiilor contractuale, inclusiv exclude posibilitatea de a compensa creanța profesionistului cu o altă creanță;
3. subordonează prestațiile profesionistului unei condiții a cărei realizare depinde numai de aceasta;
4. [acordă un drept de reținere numai profesionistului, iar nu consumatorului, în cazul în care contractul nu este încheiat sau nu este executat];
5. impune, cu titlu de penalități, consumatorului care nu și-a îndeplinit obligațiile o despăgubire într-un quantum disproporționat de mare;
6. permite profesionistului să se exonereze în mod discreționar de obligațiile sale în cazul în care același drept nu este acordat și consumatorului și reținerea sumelor plătite pentru prestații pe care nu le-a efectuat încă, atunci când reziliază el însuși contractul;
7. permite profesionistului să pună capăt unui contract cu durată nedeterminată fără preaviz, cu excepția cazurilor în care există motive întemeiate de a face acest lucru;
8. stabilește un termen disproporționat de scurt pentru acordul tacit al consumatorului privind prelungirea contractului, în cazul în care acesta nu se opune;

8a. *prevede că un contract cu durată determinată este reînnoit în mod automat în cazul în care consumatorul nu declară că dorește să îi pună capăt și stabilește ca dată a acestei declarații a consumatorului o dată îndepărtată în mod necorespunzător de data expirării contractului;*

9. *impune consumatorului să își dea consimțământul pentru clauzele despre care nu a putut lua cunoștință înainte de încheierea contractului;*

10. [permite profesionistului să modifice unilateral clauzele contractului, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract];

11. [permite profesionistului să modifice unilateral, fără un motiv, caracteristicile produsului];

12. [prevede că prețul se stabilește la momentul livrării bunurilor sau al prestării serviciului sau dă dreptul profesionistului să majoreze prețul, fără ca, în acest caz, consumatorul să aibă dreptul de a rezilia contractul];

13. [acordă profesionistului dreptul exclusiv de a efectua interpretarea clauzelor contractului];

14. *obligă consumatorul să își îndeplinească toate obligațiile, chiar în cazul în care profesionistul nu își respectă obligațiile;*

15. *prevede că profesionistul poate cesiona drepturile și obligațiile care îi revin în temeiul contractului fără consimțământul consumatorului, în cazul în care acest lucru poate avea ca efect reducerea garanțiilor pentru consumator;*

16. [privează consumatorul de posibilitatea de a introduce căi de atac în instanță sau de a recurge la alte modalități de soluționare a litigiului sau îi îngreunează această posibilitate, îi limitează în mod disproporționat mijloacele de probă disponibile sau îi impune sarcina probei];

17. [limitează răspunderea profesionistului pentru obligațiile asumate de reprezentanții săi];

18. *nu dă consumatorului posibilitatea de a evalua consecințele economice ale încheierii contractului;*

19. *stabilește condiții similare.*

Articolul 143 (astfel cum a fost modificat prin punctul 100 din 2019) (1) *O clauză abuzivă care figurează într-un contract încheiat cu un consumator este orice acord care, în contradicție cu cerința de bună-credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile contractuale ale profesionistului și ale consumatorului, în detrimentul consumatorului.*

(2) *Este abuzivă o clauză care:*

1. ([...] Formulare identică cu cea a articolului 143 punctul 1 înainte de modificare, a se vedea mai sus);
2. ([...] Formulare identică cu cea a articolului 143 punctul 2 înainte de modificare, a se vedea mai sus);
3. ([...] Formulare identică cu cea a articolului 143 punctul 3 înainte de modificare, a se vedea mai sus);
4. ([...] Formulare identică cu cea a articolului 143 punctul 4, înainte de modificare, a se vedea mai sus);
5. ([...] Formulare identică cu cea a articolului 143 punctul 5 înainte de modificare, a se vedea mai sus);
6. ([...] Formulare identică cu cea a articolului 143 punctul 6 înainte de modificare, a se vedea mai sus);
7. ([...] Formulare identică cu cea a articolului 143 punctul 7 înainte de modificare, a se vedea mai sus);
8. ([...] Formulare identică cu cea a articolului 143 punctul 8 înainte de modificare, a se vedea mai sus);
9. [prevede că un contract cu durată determinată este reînnoit în mod automat în cazul în care consumatorul nu declară că dorește să pună capăt acestui contract];
10. [fostul punct 9, a se vedea mai sus];
11. [fostul punct 10, a se vedea mai sus];
12. [fostul punct 11, a se vedea mai sus];
13. [fostul punct 12, a se vedea mai sus];
14. [fostul punct 13, a se vedea mai sus];
- 15) [fostul punct 14, a se vedea mai sus];
16. [fostul punct 15, a se vedea mai sus];
17. [fostul punct 16, a se vedea mai sus];
18. [fostul punct 17, a se vedea mai sus];
19. [fostul punct 18, a se vedea mai sus];
20. [fostul punct 19, a se vedea mai sus].

Articolul 144 (1) [Articolul 143 alineatul (2) punctul 7 nu se aplică în cazul în care un prestator de servicii financiare își rezervă dreptul de a rezilia unilateral și fără preaviz contractul pe durată nedeterminată în prezența unui motiv valabil.]

(2) [Articolul 143 alineatul (2) punctul 11 nu se aplică clauzelor prin care: 1. prestatorul de servicii financiare își rezervă, în cazuri justificate, dreptul de a modifica fără preaviz rata dobânzii care trebuie plătită de consumator sau cuantumul altor costuri pentru serviciile financiare; 2. prestatorul de servicii financiare își rezervă dreptul de a modifica unilateral clauzele unui contract pe durată nedeterminată]

(3) [Articolul 143 alineatul (2) punctele 7, 11 și 13 nu se aplică în ceea ce privește: 1. Tranzacțiile cu valori mobiliare, titluri financiare și alte bunuri sau servicii al căror preț depinde de o modificare a cotei sau a indicelui bursier sau a nivelului ratei dobânzii pe piața de capital; 2. Contracte de cumpărare sau de vânzare de monedă străină]

(4) [Articolul 143 alineatul (2) punctul 13 nu se aplică clauzelor de indexare a prețurilor]

Articolul 145 (1) *Caracterul abuziv al unei clauze contractuale care figurează într-un contract încheiat cu un consumator se apreciază luând în considerare natura bunurilor sau a serviciilor pentru care s-a încheiat contractul și raportându-se, în momentul încheierii contractului, la toate circumstanțele care însoțesc încheierea contractului și la toate clauzele contractului sau ale unui alt contract de care acesta depinde.*

(2) *Aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu privește nici definirea obiectului contractului, nici caracterul adecvat al prețului sau al remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil.*

Articolul 146 (1) *Clauzele abuzive din contracte sunt nule, cu excepția cazului în care acestea au făcut obiectul unei negocieri individuale.*

(2)-(4) [Normele stabilesc care sunt situațiile în care clauzele nu au fost negociate individual și modul în care trebuie dovedit acest element.]

(5) *Existența unor clauze abuzive într-un contract încheiat cu consumatorii nu determină nulitatea acestui contract, în cazul în care contractul poate continua să existe și fără aceste clauze.*

Articolul 147 (1) *Clauzele contractelor oferite consumatorilor trebuie redactate în mod clar și neechivoc.*

(2) *În cazul în care există îndoieli cu privire la sensul unei anumite clauze, se va aplica interpretarea care este favorabilă pentru consumator.*

[...]

Articolul 147a (1) *În cazul încheierii unui contract cu un consumator, Condițiile Comerciale Generale incluse în contract sunt obligatorii pentru consumator numai în cazul în care i-au fost puse la dispoziție și le-a acceptat.*

(2) *Acordul consumatorului cu privire la Condițiile Comerciale Generale trebuie să fie certificat prin semnătură.*

(3)-(5) *[Aceste dispoziții reglementează dovada comunicării către consumator a unei copii semnate privind Condițiile Comerciale Generale și acordul său în această privință]*

Articolul 147b (1) *Profesionistul este obligat să informeze consumatorul, în termen de șapte zile de la data modificării, cu privire la orice modificare a Condițiilor Comerciale Generale incluse în contract prin intermediul numărului de telefon, al adresei de e-mail sau al adresei de corespondență indicate de consumator.*

(2)-(5) *[alte acțiuni ale părților cu ocazia modificării Condițiilor Comerciale Generale]*

Articolul 148 (1) *Comisia pentru protecția consumatorilor:*

1.-4. *[competențele Comisiei pentru protecția consumatorilor în cazul clauzelor abuzive utilizate în contractele de adeziune]*

(2)-(4) *[competențele Comisiei pentru protecția consumatorilor în cazul clauzelor abuzive cuprinse în contractele de adeziune]*

5. Hotărârea interpretativă nr. 4 a Varhoven kasatsionen sad (Curtea Supremă de Casație), OSGTK [Comisia comună a secțiilor civilă și comercială] din 18 iunie 2014, punctul 2.b. Curtea a statuat: *„Potrivit dispoziției exprese a articolului 410 alineatul 1 din GPK, cererea trebuie să îndeplinească cerințele articolului 127 alineatul 1 din GPK, și anume trebuie să conțină precizări cu privire la împrejurările din care rezultă creanța. În acest sens, descrierea exactă a creanței în cauză din perspectiva temeiului și a cuantumului este condiția de legalitate a cererii ca temei al emiterii unei somații de plată. În cazul în care cererea nu precizează în mod suficient temeiul juridic, aceasta trebuie respinsă; instanța competentă pentru somații de plată nu poate deduce temeiul juridic din documentele anexate cererii. În motivare se precizează că, în cadrul procedurii somației de plată prevăzute la articolul 410 din GPK, instanța competentă nu colectează probe (scopul procedurii nu este de a stabili creanța ca atare, ci numai de a examina dacă aceasta este în litigiu) și că, în consecință, anexele la cerere nu permit să se tragă concluzii cu privire la existența creanței sau la temeiul juridic al acesteia. Cu toate acestea, în cazul prevăzut la articolul 417 din GPK, în care instanța se pronunță în temeiul actului depus de reclamant, constatarea temeiului juridic și a obiectului creanței pe baza acestui înscris este permisă,*

întrucât acesta trebuie să fie anexat în mod obligatoriu la cererea în temeiul căreia se emite titlul executoriu, în sensul legii, înțelegându-se că emiterea este condiționată de existența unui drept executoriu, care este atestat tocmai de acest înscris.”

6. Decizii ale Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia, denumit în continuare „SGS”) care nu sunt supuse căilor de atac, în cazuri comparabile: Decizia [din] 30 iunie 2020, Decizia din 27 noiembrie 2020 și alte decizii. În cadrul procedurii căii de atac formulate de „Profi Kredit Bulgaria” EOOD împotriva respingerii cererii de somație de plată în temeiul articolului 410 din GPK pentru creanțele rezultate dintr-un contract de credit de consum în care figurează clauza referitoare la „remunerația pentru cumpărarea unui pachet de servicii accesorii”, instanța a constatat nulitatea clauzei în temeiul articolului 10a alineatul (2) și al articolului 19 alineatul (4) din ZPK. Ulterior, SGS a considerat că regimul prevăzut la articolul 76 alineatul (2) din ZZD se aplica sumelor plătite de debitor în special în vederea executării creanțelor nule ca urmare a caracterului abuziv al clauzelor.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Procedura are la origine o cerere din 21 octombrie 2020 a Profi Kredit Bulgaria EOOD, societate de drept bulgar (denumită în continuare „Profi Kredit”), de emitere – în temeiul articolului 410 din GPK – a unei somații de plată având ca obiect o creanță pecuniară împotriva debitorului T.I.T., resortisant bulgar, cu privire la o sumă totală de 5 218,69 leva (BGN) (aproximativ 2 609 euro), constând dintr-o creanță principală în cuantum de 2 035,34 BGN, dobânzi contractuale pentru perioada cuprinsă între 11 iulie și 11 august 2020 în cuantum de 1 160,46 BGN, o remunerație pentru cumpărarea unui pachet de prestații accesorii în cuantum de 1 765,61 BGN, dobânzi moratorii pentru perioada cuprinsă între 12 aprilie 2018 și 11 august 2020 în cuantum de 212,17 BGN, precum și dobânzi moratorii pentru perioada cuprinsă între 11 august 2020 și 19 octombrie 2020 în cuantum de 45,11 BGN.
- 2 În cererea sa, Profi Kredit a arătat că creanțele invocate rezultau din contractul de credit de consum încheiat între părți la 29 decembrie 2017, care este anexat la cerere. Debitorul ar fi plătit 11 rate de rambursare și ar fi acumulat întârzieri în efectuarea plăților de rambursare. Prin urmare, la 11 august 2020 ar fi fost declarată scadența anticipată a creditului, consumatorul fiind informat cu privire la acest aspect.
- 3 Prin hotărârea din 9 noiembrie 2020, instanța a considerat, ținând seama de obligația care decurge din articolul 411 alineatul (2) punctul 3 din GPK și din obligația, instituită de jurisprudența Curții, de a examina din oficiu caracterul abuziv al unei clauze, atunci când elementele de fapt necesare în acest scop sunt întrunite (C-147/16; C-243/08) că, potrivit documentelor prezentate la dosar, caracterul abuziv al clauzelor referitoare la pachetul de servicii accesorii este

probabil. Aceasta a constatat că raportul contractual dintre părți constituia, în speță, un contract de credit de consum, în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) din ZPK, și că, în consecință, se aplicau dispozițiile ZPK și cele ale ZZP. Pe fond, instanța a statuat că pachetul de prestații accesorii, convenit la punctul V din contract și care a făcut obiectul unui acord distinct, implica plata unei remunerații în cuantum de 2 292,48 BGN, serviciile care trebuiau furnizate pentru acest preț nefiind enumerate în mod exhaustiv, astfel cum impun dispozițiile imperative ale ZPK. În plus, contrar prevederilor articolul 10a alineatul (4) din ZPK, prețurile serviciilor nu ar fi fost detaliate, nici măcar în acord. În plus, plata remunerației ar fi efectuată cu titlu preventiv, cu alte cuvinte ar fi datorată numai pentru „posibila prestare” a acestor servicii, indiferent dacă pe durata contractului este sau nu solicitat unul dintre servicii. Astfel, preambulul acordului ar preciza că dreptul la remunerație pentru furnizarea prestațiilor accesorii indicate ia naștere la semnare, fiind stabilit că acesta există integral, chiar dacă nu este utilizat niciunul dintre servicii. Conform calendarului plăților cuprins în anexă, debitorul ar fi trebuit să plătească timp de 36 luni pentru ceva ce nu utilizează. Instanța de trimitere citează Hotărârea Curții din 16 iulie 2020 în cauza C-686/19 cu privire la noțiunea de „cost total al creditului pentru consumatori” prevăzută la articolul 3 litera (g) din Directiva 2008/48/CE. Potrivit acestei instanțe, este probabilă în sensul articolului 143 din ZZP, aplicabil în speță, existența unui caracter abuziv, în detrimentul consumatorului, al acordului în litigiu, [care] provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile profesionistului și ale consumatorului, motiv pentru care cererea trebuie respinsă parțial, în ceea ce privește remunerația pentru cumpărarea unui pachet de prestații accesorii în cuantum de 1 765,61 BGN.

- 4 În al doilea rând, luând în considerare informația furnizată de reclamantă, potrivit căreia debitorul efectuase unsprezece plăți și cuantumul sumelor solicitate, instanța a statuat că debitorul plătitese în mod global o sumă totală de 1 988,69 BGN, prin care trebuiau stinse dobânda remuneratorie, iar apoi creanța principală, în conformitate cu ordinea astfel stabilită la articolul 76 alineatul (2) din ZZD. Pe baza cuantumului sumelor reclamate în cerere, trebuie să se constate că sumele au fost de asemenea imputate asupra creanțelor din pachetul accesoriu reclamate, deși acestea trebuiau imputate asupra ratelor ulterioare. În consecință, conform articolului 76 alineatul (2) din ZZD, aceste plăți ar constitui, în ceea ce privește creanța principală, 16 rate integrale și o parte din cea de a 17-a rată (scadentă la 11 iunie 2019), iar în ceea ce privește dobânzile, 17 rate integrale. Ar fi fost, astfel, achitate dobânzi în cuantum de 1 206,06 BGN, precum și creanța principală în cuantum de 782,63 BGN, motiv pentru care ar rămâne o creanță principală în cuantum de 1 617,37 BGN, precum și dobânzi în cuantum de 609,9 BGN. În ceea ce privește dobânzile moratorii solicitate pentru perioada cuprinsă între 12 aprilie 2018 și 19 octombrie 2020 (în cuantum total de 257,28 BGN), instanța a statuat că acestea erau întemeiate pentru perioada cuprinsă între 11 iunie 2019 (având în vedere imputarea plăților în temeiul articolului 76 alineatul (2) din ZZD asupra următoarelor rate) și 19 octombrie 2020; instanța a stabilit această sumă la 204,53 BGN, în conformitate cu articolul 162 din GPK; în ceea ce privește diferența față de suma de 257,28 BGN reclamată (respectiv 52,75 BGN), instanța a indicat că

cererea trebuie respinsă. Pentru acest motiv, instanța menționată a respins în parte, în temeiul articolului 411 alineatul (2) punctul 3 din GPK, cererea de somație de plată formulată de Profi Kredit la 21 octombrie 2020.

- 5 Prin somația de plată din 9 noiembrie 2020, Sofiyski rayonen sad (Tribunalul Raionului Sofia) a constatat, cu ocazia unei reuniuni pregătitoare nepublice desfășurate la acea dată, că erau îndeplinite condițiile pentru admiterea cererii respective de asemenea în temeiul articolului 411 alineatul (3) din GPK și a decis următoarele: Debitorul este obligat să plătească creditorului, Profi Kredit, o sumă de 1 617,37 BGN, care este compusă după cum urmează: creanță principală în temeiul contractului de credit de consum din 29 ianuarie 2017, majorată cu dobânzile legale începând cu 21 octombrie 2020 și până la rambursarea creanței, dobânzi remuneratorii în cuantum de 609,90 BGN pentru perioada cuprinsă între 11 iulie 2019 și 11 august 2020, o indemnizație de întârziere în cuantumul dobânzilor legale de 204,53 BGN pentru perioada cuprinsă între 11 iunie 2019 și 19 octombrie 2020, precum și cheltuieli de judecată în cuantum de 48,63 BGN și cheltuieli de consiliere juridică în cuantum de 23,30 BGN.
- 6 Reclamanta Profi Kredit a introdus la SGS o acțiune împotriva hotărârii SRS din 9 noiembrie 2020. Prin ordonanța din 16 februarie 2021, această instanță a considerat că, în temeiul articolului 411 alineatul (2) punctul 3 din GPK, instanța trebuia să respingă cererea de somație de plată în cazul în care cererea se întemeia pe o clauză abuzivă cuprinsă într-un contract încheiat cu un consumator sau în cazul în care exista o suspiciune rezonabilă în această privință. În ceea ce privește obiecția invocată de reclamantă, potrivit căreia instanța de prim grad nu era competentă să verifice validitatea clauzelor contractuale, instanța de apel a considerat că aceasta nu era întemeiată, în măsura în care instanța putea constata din oficiu și fără o opoziție a debitorului caracterul nelegal sau contrar bunelor moravuri al clauzelor contractuale, această obligație fiindu-i impusă în temeiul articolului 411 alineatul (2) punctul 2 din GPK. Un alt argument ar fi furnizat de jurisprudența Curții potrivit căreia instanța națională este obligată să examineze din oficiu caracterul abuziv al clauzelor contractuale care intră în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 și, prin urmare, să remedieze acest caracter abuziv. Pe fond, instanța de apel a considerat că, în contractul de credit de consum, exista o clauză abuzivă care obliga consumatorul să plătească o remunerație creditorului pentru prestarea unor servicii accesorii.
- 7 Într-o a doua etapă, instanța de apel a considerat că acțiunea era întemeiată în rest, întrucât instanța era obligată să emită somația de plată în temeiul articolului 410 din GPK în cazul în care condițiile prevăzute de GPK [enumerarea condițiilor] erau îndeplinite. Excepțiile ar fi prevăzute la articolul 411 alineatul (2) punctele 1-5 din GPK. Obiectivul procedurii nu ar fi stabilirea creanței ca atare, ci numai examinarea aspectului dacă aceasta este în litigiu. Prin urmare, verificarea existenței creanței invocate nu ar intra în sfera competențelor instanței. Această problemă ar trebui soluționată în cadrul acțiunii introduse de creditor, în conformitate cu articolul 422 din GPK, în cazul în care debitorul își exercită dreptul de opoziție în conformitate cu articolul 414 din GPK. Instanța de apel a

considerat că, din cauza nulității clauzei privind pachetul de prestații accesorii și a plăților efectuate de debitor și imputate conform articolului 76 alineatul (2) din ZZD, decizia instanței de prim grad de anulare a unei părți din creanța principală care decurge din contractul de credit de consum invocată, din dobânzile remuneratorii și din dobânzile moratorii era eronată, în măsura în care depășea competențele sale de control [în] adoptarea unei somații de plată. Potrivit acesteia, cererile de plată a creanței principale și a dobânzilor au fost suficient precizate în cererea introductivă în ceea ce privește temeiul și cuantumul lor și, în lipsa condițiilor prevăzute la articolul 411 alineatul (2) punctele 1-3 din GPK, condițiile de adoptare a somației de plată în temeiul articolului 410 din GPK ar fi îndeplinite. Existența unei obligații de plată depline face obiectul examinării în cadrul unei eventuale acțiuni în constatare ulterioare în temeiul articolului 422 din GPK. [repetarea sumelor]

- 8 Pentru aceste motive, SGS a confirmat hotărârea SRS din 9 noiembrie 2020 în partea care respingea cererea Profi Kredit privind suma de 1 765,61 BGN, corespunzătoare remunerării unui pachet de prestații accesorii. În rest, a anulat decizia și a decis următoarele: „*Se emite o somație de plată, în conformitate cu articolul 410 din GPK, în favoarea Profi Kredit Bulgaria împotriva debitorului cu privire la suma de 417,97 BGN (diferența care rezultă din totalul creanței principale solicitate, respectiv 2035,34 BGN, care rezultă din contractul de credit de consum din 29 decembrie 2020 și suma de 1617,37 BGN deja acordată), la suma de 550,56 BGN (diferența dintre cuantumul total al dobânzilor remuneratorii solicitate pentru perioada cuprinsă între 11 iulie 2019 și 11 august 2020, respectiv 1160,46 BGN și suma de 609,90 BGN deja acordată) și la suma de 52,75 BGN (diferența dintre cuantumul total al dobânzilor de întârziere solicitate pentru perioada cuprinsă între 12 aprilie 2018 și 19 octombrie 2020 în cuantum de 257,28 BGN și suma de 204,53 BGN deja acordată pentru perioada cuprinsă între 11 iunie 2019 și 19 octombrie 2020), la care se adaugă dobânzile legale asupra creanței principale începând cu 21 octombrie 2020 și până la plata integrală, precum și cheltuieli suplimentare în cuantum de 96,38 BGN pentru taxa judiciară achitată și remunerația unui consilier juridic.*” Prin această decizie, care nu poate fi atacată, instanța de apel a trimis procedura la SRS, precizând că era necesară emiterea unei somații de plată conforme cu decizia pronunțată.

Principalele argumente ale părților din procedura principală

- 9 Reclamanta solicită emiterea unei somații de plată având ca obiect o creanță pecuniară care decurge dintr-un contract de credit de consum. Întrucât procedura de somație a fost efectuată în mod unilateral până la emiterea somației de plată, debitorul, consumator, nu a prezentat observații. Motivarea instanțelor judiciare sesizate cu cauza diferă în parte, mai întâi, în ceea ce privește întinderea protecției consumatorilor și, mai precis, în ceea ce privește modul în care instanța trebuie să își îndeplinească obligația de a înlătura consecințele clauzelor abuzive.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 10 Din situația de fapt din prezenta cauză reiese că: există o cerere de somație de plată în temeiul articolului 410 din GPK. În conformitate cu dreptul național, această procedură se desfășoară în mod unilateral, până la adoptarea deciziei. Cererea formulată are ca obiect emiterea unei somații de plată (hotărâre judecătorească prin care instanța somează debitorul să plătească creanțele recunoscute de instanță reclamantului) pentru creanțe rezultate dintr-un contract de credit de consum. Toate instanțele competente au exprimat suspiciuni rezonabile că părți ale drepturilor reclamate se întemeiază pe clauze abuzive care cresc valoarea creanțelor rezultate din credit. Potrivit informațiilor furnizate de reclamantă, debitorul (consumatorul) a efectuat plăți care au fost utilizate, printre altele, pentru executarea creanțelor rezultate din clauzele abuzive.
- 11 În cazul în care – astfel cum SGS a considerat în alte decizii – plățile rezultate din clauzele abuzive ar trebui imputate asupra elementelor neplătite din contractul de credit (principal și dobânzi), în conformitate cu articolul 19 alineatul (6) din ZPK, cu alte cuvinte în cazul în care ar trebui efectuată din oficiu o compensare, în ipoteza în care clauza contractuală în temeiul căreia consumatorul a efectuat o plată ar fi calificată drept abuzivă, nu ar fi necesar ca, la emiterea somației de plată judiciare, consumatorul să formuleze o opoziție în conformitate cu articolul 414 din GPK sau să fie introdusă o acțiune în justiție în care acesta din urmă să își poată exercita dreptul la compensare. În această privință, instanța de trimitere citează punctele 1 și 2 din dispozitivul Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-243/08.
- 12 Potrivit instanței de trimitere, este important să se stabilească dacă, în procedurile care nu implică participarea consumatorului, în cazul în care instanța națională are o suspiciune, verifică caracterul abuziv al unei clauze contractuale și există temeiurile de fapt și de drept necesare în acest scop, aceasta **trebuie să respingă în întregime** sau **trebuie să respingă în parte**, în ceea ce privește clauza contractuală concretă, emiterea unei somații de plată în conformitate cu articolul 410 din GPK, ținând seama **din oficiu de consecințele** caracterului abuziv al clauzei contractuale, atunci când există informații privind plățile care decurg din aceasta și dacă instanța este ținută de instrucțiunile unei instanțe superioare care, deși apreciază o clauză contractuală ca fiind abuzivă, dispune emiterea unei somații de plată în conformitate cu articolul 410 din GPK, neținând seama, în esență, de o parte a consecințelor caracterului abuziv al clauzei. Acest din urmă element este legat de garantarea unor căi de atac efective pentru consumatori, dreptul național neautorizând compensarea creanțelor decât în cazul exercitării unui drept subiectiv și cu titlu excepțional, în conformitate cu articolul 19 alineatul (6) din ZPK. Acesta este motivul pentru care: în ipoteza în care articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE obligă instanța, în procedurile care nu implică participarea debitorului, să înlăture din oficiu, față de un consumator, o clauză contractuală ca urmare a unei suspiciuni de caracter abuziv, dar nu o obligă să refuze total, ci doar parțial, adoptarea unei hotărâri judecătorești prin care se dispune plata, instanța trebuie, atunci când există

informații cu privire la o plată a consumatorului întemeiată pe clauza abuzivă, să țină seama din oficiu de consecințele caracterului abuziv al clauzei, în condițiile în care, în temeiul dreptului național, aplicarea prin analogie a articolului 19 alineatul (6) din ZPK coroborat cu articolul 76 alineatul (2) din ZZD este admisibilă și a fost efectuată în cauze similare, deja citate?

- 13 Cererea de interpretare prezintă interes în măsura în care jurisprudența actuală a Curții de Justiție a Uniunii Europene nu oferă un răspuns la întrebările adresate în mod concret. Din jurisprudența existentă și citată a Curții nu reiese în mod clar dacă această interpretare acoperă întrebările. Pentru aceste motive, instanța de trimitere consideră necesar să solicite Curții o decizie cu privire la întrebările preliminare formulate în speță și să suspende litigiul principal în temeiul articolului 267 al doilea paragraf TFUE.

DOCUMENT DELIBERÉ